

JUDr. Katarína Javorčíková, členka Súdnej rady Slovenskej republiky

Vážené pani sudkyne,
Vážení páni sudcovia,

je začiatok nového roka, kedy si ľudia navzájom prajú, aby bol lepší ako tie predchádzajúce a prežili sme ho v zdraví a spokojnosti. Preto dovoľte, by som Vám všetkým úvodom môjho listu popriala, aby ste prežili vydarený rok vo svojich rodinách a aj vo Vašej náročnej práci.

V tejto atmosfére veľmi nerada začínam komunikáciu negatívnymi témami, a z vlastnej iniciatívy by som tak neurobila. Kolegyňa Marcela Kosová však minulý týždeň otvorila v mailovej komunikácii so všetkými sudcami z môjho pohľadu konfrontačným spôsobom viaceré témy, ktoré sa ma priamo dotkli, a ja považujem za potrebné, aby ste mali možnosť prečítať si aj moju verziu.

Prvou témou je moje vyjadrenie pre médiá vo vzťahu k hodnotiacim komisiám sudcov, ktoré podľa môjho názoru pracujú v súčasnosti iným spôsobom ako v minulosti. Ako príklad som uviedla, že prvý raz sa hodnotenie u jedného sudcu skončilo s výsledkom „nedostatočný“ (v obvode Krajského súdu v Bratislave). Hovorila som to v širšom kontexte na otázku novinárky, ako sa podľa mňa môže zvýšiť dôveryhodnosť sudcov a kvalita ich práce, a okrem hodnotenia sudcov som uvádzala aj ďalšie skutočnosti. Ak by bol priestor podrobne sa venovať viac hodnoteniu sudcov, bola by som uviedla aj iné dôvody. Najmä to, že prvýkrát si hodnotiace komisie spoločne vytvárajú „rovnaký manuál“, t. j. pracujú na konkrétnych zásadách hodnotiacej činnosti tak, aby postupovali rovnako pri získavaní podkladov na hodnotenie sudcov v rôznych situáciách alebo pozíciách (u funkčne mladých sudcov, predsedov súdov, u sudkýň, ktoré sa vrátili z materskej dovolenky, a pod) a aby používali rovnaké hodnotiace kritériá. Členovia HK majú pravidelné týždenné stretnutia, kde si vymieňajú skúsenosti a zosúladujú svoju prácu. Zosumarizovali aj potrebné legislatívne zmeny a doplnenia právnej úpravy ich postavenia a činnosti, ktoré sú nevyhnutné pre riadne fungovanie hodnotiacich komisií a objektívne hodnotiace závery. Považujem to za kľúčové pre kvalitné a efektívne hodnotenie práce a rozhodnutí sudcov.

V rozhovore pre Denník N médiách som netvrdila, že môj názor na prácu hodnotiacich komisií sudcov je názorom celej súdnej rady, a ani som nevystupovala ako zástupkyňa súdnej rady. Bola som na rozhovor oslovená ako bývalá sudkyňa a autorka námetu pre dokumentárny film Očista. Prezentovala som svoj osobný názor, pre ktorý mám konkrétne, vyššie uvedené dôvody. Nie sú mi navyše známe žiadne zákonné prekážky, ktoré by bránili členom súdnej rady vysloviť verejne svoje osobné názory na dianie v justícii.

Na otázku Marcely Kosovej zo dňa 4.1.2020 adresovanú členom súdnej rady, aby sme jej poslali hodnotenie súdnej rady na prácu hodnotiacich komisií, z ktorého som v spomínanom rozhovore vychádzala, som neodpovedala hneď preto, že som jej chcela poskytnúť kvalifikovanú odpoveď aj o výslednosti práce aktuálne fungujúcich hodnotiacich komisií.

O zabezpečenie tejto informácie som následne dňa 5.1.2020 požiadala členku HK Dagmar Valockú a obsah jej mailu adresovaného členom hodnotiacich komisií oznámila Marcela Kosová Vám všetkým dňa 7.1.2022, ešte skôr, ako sa podarilo zosumarizovať kvôli dovolenkovému obdobiu všetky výsledky.

Členkou súdnej rady som sa stala v máji 2020. V tomto čase bola práca hodnotiacich komisií takmer úplne paralyzovaná, pretože neboli kompletne obsadené a určitý čas dokonca nefungovala ani jedna komisia. V dôsledku toho „stáli“ výberové konania a neúnosne sa zhoršovala situácia najmä na preťažených súdoch. Ako jednu zo svojich priorít som si preto stanovila sfunkčnenie hodnotiacich komisií. Okrem toho, že som navrhla 5 kandidátov do hodnotiacich komisií, ktorí boli súdnou radou do týchto funkcií aj zvolení, som v marci 2021 vypracovala v spolupráci so všetkými aktuálnymi členmi komisií návrh na zloženie komisií tak, aby od 1.1.2021 mohol byť optimálne dodržaný tzv. regionálny princíp hodnotenia. Tento návrh bol súdnou radou schválený a následne bol v septembri 2021 na základe môjho návrhu aktualizovaný po zmene v zložení jednej z komisií. V súčasnosti sú plne funkčné 3 hodnotiace komisie a v databáze sú 3 kandidáti, čo umožní v priebehu tohto roka vytvoriť aj 4. hodnotiacu komisiu. Napriek kľúčovému významu efektívneho fungovania hodnotiacich komisií narážajú ich členovia na nedostatočnú právnu úpravu ich statusu v zákone o sudcoch a zákonného základu pre hodnotiacu činnosť. Ministerstvo spravodlivosti túto situáciu dlhodobo nerieši napriek tomu, že o to viackrát žiadali nielen členovia hodnotiacich komisií, ale aj predseda súdnej rady Ján Mazák. Preto som v septembri 2021 v spolupráci s členmi HK vypracovala pre súdnu radu návrh podnetu ministerstvu spravodlivosti, čo konkrétne treba v zákone alebo vykonávacej vyhláške upraviť. Tento návrh predseda súdnej rady osobne prerokoval so zástupcami všetkých komisií a následne bol koncom roka 2021 schválený súdnou radou. Kto má záujem, môže si obsah tohto návrhu prečítať v prílohe.

Popisom týchto mojich aktivít reagujem na časť listu Marcely Kosovej, v ktorej uviedla, že: *....“Treba zrejme podsunúť verejnosti, že teraz po „očiste“ je všetko inak a super, keďže všetkých /takmer/ členov hodnotiacich komisií navrhla pani Javorčíková výhradne z členov alebo sympatizantov ZOJ. A ako inak môžu ňou navrhnuté osoby konať, ako super, že?“*

A mám aj ja otázky. Prečo nových členov do takmer úplne nefunkčných hodnotiacich komisií v polovici roka 2020 nenavrhol Marcela Kosová, resp. iní členovia súdnej rady, ktorí tam pôsobili skôr ako takáto situácia vznikla? Ak som nenavrhol vhodných kandidátov (keďže sú v liste mojou nomináciou spochybňovaní), prečo ich súdna rada aj hlasmi členov volených sudcami do týchto funkcií zvolila? A ak som navrhla kvalitných kandidátov, v čom konkrétne je problém? Je niečo neobvyklé alebo nevhodné na tom, ak oprávnená osoba navrhuje kandidátov, ktorých aj osobne pozná, aby ako navrhovateľ mohla ručiť za ich kvalitu?

V inej časti listu sa Marcela Kosová (opakovane, a pri iných príležitostiach nielen ona) vyjadruje k môjmu členstvu v súdnej rade slovami:

.....“ pani Javorčíková /do súdnej rady sa tiež dostala cez politickú nomináciu potom, ako ju nezvolili sudcovia a rýchlo sa týždeň pred vstupom do rady vzdala funkcie sudcu/“.....

Podsúva tým čitateľom domnienku, že som svoj volebný neúspech z roku 2017 za členku súdnej rady volenú sudcami kompenzovala politickou nomináciou za vládu a účelovo som sa kvôli tomu vzdala funkcie sudcu. Nemám ambíciu meniť názor Marcely Kosovej a ani iných

sudcov na moju osobu. Môžem len uviesť moju verziu a je vecou každého, čomu uverí. V apríly roku 2017 v spomínaných voľbách 8mich členov súdnej rady neuspel ani jeden kandidát nominovaný ZOJ, a naopak uspeli všetci nominanti ZSS. Vo februári roku 2019 som sa rozhodla odísť do dôchodku a aj keď som si kvôli stavu môjho osobného vyhorenia bola istá, že viac už súdiť nebudem, nevzdala som sa hneď funkcie sudcu, ale som len prerušila výkon funkcie. Po uplynutí doby viac ako jedného roka som ako emeritná sudkyňa dostala ponuku, že ma vláda vymenuje za členku súdnej rady. Ponuku som prijala a hoci to zákon vtedy ešte priamo nevyžadoval, vzdala som sa aj funkcie sudcu.

Nie je mi celkom jasné, k čomu smerujú tieto opakovane podsúvané údaje o mojej osobe. V minulosti totiž tí istí sudcovia, ktorí ma dnes verejne kritizujú, nemali žiadne výhrady, keď boli do súdnej rady nominovaní aktívni sudcovia (v tom čase alebo aj v súčasnosti) za vládu, parlament alebo prezidenta. Napríklad Ľuboš Sádovský, Viliam Pohančenič, Eva Fulcová, Roman Huszár, Ján Slovinský, Helena Kožíková a iní. Nikto z mojich kritikov nespochybňoval, že v súdnej rade fungujú autonómne a zastupujú záujmy v prospech justície. Prečo to u mňa neplatí, by mali vysvetliť oni.

V závere svojho listu sa Marcela Kosová pýta, čo systémové sa v súdnictve v ostatnom čase zmenilo. Podľa nej ide všetko rovnako, výberové aj hodnotiace komisie, len sa vymenili osoby. Nuž podľa mňa sa toho zmenilo za necelé dva roky dosť. Súdna rada funguje úplne inak, bez existencie dohodnutej „koaličnej väčšiny“, ktorá permanentne valcovala menšinové názory oponentov; nanovo sa nastavuje proces hodnotenia sudcov; diametrálne odlišným spôsobom sa začali preverovať majetkové priznania sudcov; výberové komisie v hromadných výberových konaniach sú zostavované z členov rôznych názorových prúdov v justícii, a iné. Keď sa veľa robí, robia sa aj chyby, a nie všetko ide tak ako by sme chceli. Ale to je sprievodný znak všetkých spoločenských zmien.

Obsah listu Marcely Kosovej podporila sudkyňa Dana Jelinková Dudzíková slovami:

...“ Marionety vždy ostanú marionetami. Iné ako osobný útok zo seba vyplúť nevedia. Svedčí to o ich úrovni, nie o Vašej. Prosím Vás pokračujte ďalej, nenechajte sa znechutiť. Čo robíte, robíte z presvedčenia a z princípu, a nie na pokyn a zaliečanie sa iným resp. na odvedenie desiatku za posadenie do stoličky, kam by sa inak nedostali.“

Keďže sudkyňa Dudzíková takto reagovala na kritiku zo strany Marcely Kosovej voči mojej osobe a voči predsedovi súdnej rady Jánovi Mazákovi, je nepochybné, že označenie marionety sa vzťahuje minimálne na nás dvoch. Inak povedané, že máme byť bábky v rukách tých, ktorí nás nominovali do súdnej rady a musíme byť aj patrične lojálni a vďační. Ak by som nevidela, kto sa pod tieto slová podpísal, neverila by som, že to mohol byť sudca. Sudca, od ktorého sa okrem iného vyžaduje rozvaha, zdržanlivosť a aspoň elementárna úcta k druhým. Ak by sudkyňa Dudzíková uviedla, na základe akých faktov dospela k takémuto degradujúcemu onálepkovaniu našich osôb, mohli by sme o tom diskutovať, argumentovať alebo aspoň tomu rozumieť. Ale nedá sa....

Ak ste vydržali čítať môj list až sem, ďakujem Vám za pozornosť. Na záver ešte pár slov. Marcela Kosová v úvode listu spomenula, že koncom minulého roka Vás všetkých vyzvala na

zmierenie. Aj keď tento návrh z jej strany už pravdepodobne neplatí, chcem oceniť už to, že taký zámer vznikol a bol Vám ponúknutý. Môžeme mať rôzne názory na minulosť aj prítomnosť v justícii, ale napriek tomu si Vás všetkých dovoľujem požiadať, aby sme zachovali k sebe rešpekt a úctu, a ukázali spoločnosti, že sa problémy dajú riešiť aj slušne a s rozvahou. Ak budeme hľadať v konaní názorových oponentov len chyby a zlé úmysly, a občas aj umelo vyrábať domnelých nepriateľov, minieme energiu na vzájomné spory namiesto riešenia problémov justície a stratíme aj zvyšky úcty spoločnosti.

Verím, že napriek názorovým nezhodám nám ide všetkým o to isté, a tým je dobro justície, a pevne verím, že medzi sudcami je dostatočne silný potenciál na to, aby sa tento zámer podaril.

S úctou

Katarína Javorčíková

V Bratislave 11.1.2022